

Denizli Mebusu Baha Akşit ve on bir arkadaşının Dahilî Nizamnamenin bâzı maddelerinin tadili hakkındaki teklifi ve Teşkilâtı Esasiye Encümeni mazbatası (2/18)

Yüksek Reisliğe

Dahilî Nizamnamenin bâzı maddelerinin değiştirilmesi hakkındaki teklifimizi esbabı mucibesiyle birlikte arz ediyoruz.

Gerekli muamelenin yapılmasını arz ve rica ederiz.

Denizli Mebusu <i>Baha Akşit</i>	Çorum Mebusu <i>Mustafa Kemal Biberoğlu</i>	Denizli Mebusu <i>A. Hamdi Sancar</i>	Eskişehir Mebusu <i>Hicri Sezen</i>
Giresun Mebusu <i>Hamdi Bozbağ</i>	İsparta Mebusu <i>Kemal Demiralay</i>	İstanbul Mebusu <i>Ali Harputlu</i>	Kastamonu Mebusu <i>Hilmi Dura</i>
Konya Mebusu <i>Himmet Ölçmen</i>	Muş Mebusu <i>Şefik Çağlayan</i>	Sakarya Mebusu <i>Selâmi Dinçer</i>	Zonguldak Mebusu <i>Avni Yurdabayrak</i>

ESBABI MUCİBE

2 Mayıs 1927 tarihinde tanzim edilen ve tatbikatı tek parti rejimi zamanında ehemmiyetli müşkülâtı davet etmiyen Büyük Millet Meclisi Dahilî Nizamnamesinin çok partili rejimin memleketimizde teessüs ettiği tarihten itibaren birçok noksanlarla mâlûl olduğu meydana çıkmış ve Büyük Millet Meclisi müzakeratının intizam ve selâmeti birçok ahvalde temin edilemediği ve bu yüzden Meclis faaliyetinin aksadığı açıkça müşahade olunmuştur.

Bu aksaklığı gidermek zaruretiyle halen mevcut ve mer'î Türkiye Büyük Millet Meclisi Dahilî Nizamnamesi İtalya, Fransa ve Batı - Almanya gibi demokrasi rejiminin cari olduğu memleket parlâmentolarında tatbik edilegelen parlâmento dahilî nizamnameleriyle karşılaştırılmış, ictibasında faydalı olacağı mülâhaza edilen hükümler zaviyesinden bâzı tadilât ile ıslahı derpiş edilmiş ve Anglosakson mevzuatı da göz önünde tutulmuştur. Bu suretle hazırlanan tadil teklifinde hâkim fikir, Meclis müzakerelerinin tam bir nizam ve intizam içinde cereyanının temini, Meclis murakabe hakkının gerektiği şekilde istimalinin ve Meclisin bütün vazifelerinin ârızasız ifası imkânlarının sağlanması ve bilhassa millî iradeyi temsil eden Büyük Millet Meclisi müessesesinin vakar ve hay-siyetine gölge iras edecek üzücü ahval ve hâdisatın tekevvününün önlenmesi olmuştur.

Teşkilâtı Esasiye Encümeninin mazbatası

T. B. M. M.

Teşkilâtı Esasiye Encümeni

Esas No. 2/18

Karar No. 2

20 . XII . 1957

Yüksek Reisliğe

Dahilî Nizamnamenin bâzı maddelerinin tadili hakkında, Denizli Mebusu Baha Akşit ve arkadaşlarının hazırladıkları kanun teklifi, Yüksek Riyasetçe encümenimize havale buyurulmakla tabî ve tevzi ettirilmiş ve ruznameye alınarak müzakereye vaz'olunmuştur.

Türkiye Büyük Millet Meclisinin çalışma usullerini tanzim eden Dahilî Nizamnamenin bilhassa Meclis müzakerelerinin arzu edildiği şekilde nezahet ve selâmet içinde cereyanını sağlamaktan uzak kaldığı ve bu kifayetsizliğin öteden beri göze batan ve üzerinde ehemmiyetle durulması gereken bir mevzu halini aldığı malûm bulunmaktaydı.

XI nei Devrenin ilk celselerinde (görülmemiş bir şekilde gürültüler çıkarmak, söz kesmek, umumi efkârı meşru Hükümet aleyhine tahrik edici ağır sözler sarf etmek ve her türlü elfazı tahkiriye istimal eylemek ve üstelik Riyasetin yerinde ikazlarına ve ihtarlarına ve Umumi Heyetçe ittihaz buyurulan disiplin kararlarına hürmetsizlik göstermek) gibi müzakere seviyesini düşüren ve Yüksek Meclisin itibarını zedeliyecek bir mahiyet arz eden hâdiselerin zuhur etmesi Dahilî Nizamnamede mevcut kifayetsiz hükümlerin değiştirilmesi lüzum ve zaruretinin bir kere daha ve açıkça ortaya koymuştur.

İşte bu sebeptendir ki, üç celse devam eden uzun çalışmalarından sonra encümenimiz böyle âcıl bir ihtiyaca cevap teşkil edeceği kanaati ile mezkûr tadil teklifinin heyeti umumiyesi üzerindeki müzakereleri tamamlıyarak maddelere geçilmesini kararlaştırmıştır.

Değiştirilmesi teklif edilen ilk maddeler (22, 25, 26) encümenlerin tarzı teşekkülü ve çalışma usullerine dair olup kurulmuş ve kurulacak vekâletlere karşı birer encümen tesisi ve her seçimde değişen mebus adedi ile mütenasiben mevcut encümenlerin âza adedlerinin tenkis veya tezyidi için daha kullanışlı seyyal hükümleri ihtiva ettiklerinden aynen kabul edilmişlerdir, ancak :

22 nei maddenin son fıkrasında mevcut (Parti grupları) tâbirini vuzuhlandırmanın, millet adına murakabe vazifesini ifa eden mebusların her mevzu üzerinde konuşabilme imkânını, dolayısıyla daraltacak bir rüçhan hakkına sahip kılınacak bu toplulukların sureti teşekkülünü ciddi ve mâkul ölçülere bağlamanın bir zaruret olduğu neticesine varılmıştır.

Grup tâbirinin ifade ettiği mânâyı «Meclis faaliyetlerinin bir siyasi parti namı hesabına takip olunabilmesini mümkün kılacak bir topluluk» dan başka şekilde anlamıya imkân tasavvur olunamayacağından grup teşkil edecek siyasi partilerin Millet Meclisinin muazzam bünyesinde ciddiye alınabilecek bir (temsil kudreti) ni haiz olmaları şartını tahakkuk ettirmeleri gerekeceği kanaati ekseriyet kazanmıştır.

Bu noktadan hareketle muasır parlâmentolardaki tatbikata muvazi olarak Meclis dâhilinde parti grubu teşkil edebilme hakkının, asgari 15 mebusluk kazanmış siyasi partilere tanınması mahiyetinde sevk olunan tadil teklifi, encümende ileri sürülen yeni bir teklifin kabulüyle Meclis adedi mürettebinin % 5 i nispetinde mebusluk elde edebilmiş olan siyasi partilere tanınması şekline ifrağ olunmuştur.

46 nei madde ile encümenlere, müzakereleri ihlâl eden âzaları celseden dışarı çıkarma ve bunlar hakkında Meclis Riyasetine şikâyetle bulunabilme hakkı verilmektedir.

Mer'i metinde celsenin tatili gibi pasif bir tedbir mevcuttur. Daha ciddi bir müeyyideyi ihtiva eden tadil teklifi, Encümen çalışmalarının intizam ve selâmetini-temin ve verimini tezyid edici mahiyette görülerek aynen kabul olunmuştur.

67 nei madde, kanun tekliflerinin esbabı muhibe lâyhalarında (galiz ve müstehcen sözlere ve elfazı tahkiriye) yer verilemeyeceği hükmünü vaz'etmektedir. Aynen kabul olunan bu hükmün derecei isabeti vârestei izahtır.

78 nci madde için sevk olunan tadil teklifi, tadil edilen 153 ncü maddenin ikinci fıkrasında derpiş edilen hüküm mavacehesinde değiştirilmesine lüzum görülmiyerek mer'i metnin aynen ipkası uygun görülmüştür.

80 nci madde, bugünkü tatbikatın metinde ifadesidir. Aynen kabul edilmiştir.

81 nci madde, mer'i metne vuzuh vermekte ve bir saatlik bekleme müddetini yarı yarıya azaltmak suretiyle daha pratik bir şekil ihtiva etmektedir. Aynen kabul edilmiştir.

85 nci madde ile eski usuller aynen muhafaza edilmekte, yalnız parti gruplarının çok kere mebuslara bir defa dahi konuşmak fırsatı vermiyen ve zaman zaman söz düellosu ve parti çekilmesi halini alan karşılıklı ve devamlı konuşmaları yeni usullere bağlanmaktadır.

Şöyle ki: Mevzuu müzakere mesele hakkında her parti grubuna noktai nazarını ifade edebilmesi için istediği anda ve sıraya tâbi olmaksızın bir defa söz verilecek bundan sonra tekrar konuşmak istiyen grup sözcüleri de diğer mebuslar gibi sıraya tâbi olacaklardır.

Grupların reis ve sözcülerinin yekdiğerini takiben mütaaddit defalar söz almaları ve saatlerce konuşmaları şeklinde tecelli eden tatbikat mebusların kolayca konuşabilmesi için böyle bir tadile şiddetle ihtiyaç olduğu hakikatini ortaya koyduğu için bu madde dahi maslahata uygun görülerek aynen kabul edilmiştir.

91 nci madde yine aynen kabul edilmiştir.

93 ncü madde çirkin sözlerin ve elfazı tahkiriye istimalini ve zapta geçmesini önleyici hükümleri muhtevidir, yerinde ve isabetli görülerek aynen kabul edilmiştir.

147 nci madde son fıkrası ile bir başka yeni hüküm getirmektedir.

Meclis zabıtlarının harfiyen neşrolunacağı âmir hükmünden hareketle Meclis müzakereleri sırasında sarf olunan ve mahiyetleri itibariyle suç teşkil eden sözlerle adli mercilerce neşri men olunan hususâtın sair neşir vasıtaları ile yayınlanmasına gidilemeyeceği neticesini tevlieden bu hüküm mühim bir boşluğu doldurmaktadır.

Mahkemelerin neşrini menettiği bir hususu Meclise getirerek bilâhara müzakerelerin âleniyeti ve konuşmaların neşrolunacağı prensibinden bilistifade aynı hususu bu yoldan neşret-

mek mahkeme kararından beklenen netice ve faydayı bertaraf edeceği gibi adliyenin vekar ve otoritesini de haleldar eder. Ayrıca isteyecek veya saikai heyecanla istemiyerek suç teşkil edebilecek sözleri sarf eden her hangi bir hatibin bu sözlerini Meclis zabıtlarından ayrı olarak sair neşir vasıtaları ile yayınlamak hem bizzat hatibin durumunu hem de bu sözlere muhatabolanların zarar derecesini ağırlaştırmak gibi bir netice yaratır ki : Her iki halin dahi müzakere zabıtlarının harfiyen neşri lüzumunu vaz'eden hükmün maksat ve gayesi haricinde kaldığı aşikârdır. İşte bu sebepler dolayısıyla maddenin vaz'ettiği memnuiyet yerinde görülmüş ve aynen kabul edilmiştir.

Sual müessesesinin tatbikatta ne derece sui-istimale uğradığı ve bu yoldan açılan müzakerelerin en küçük bir faide sağlamak şöyle dursun beyhude zaman israfına sebebiyet verdiği gerek Meclis gerekse Hükümet faaliyetlerini ağırlaştırdığı ve sekteye uğrattığı, malûm bir keyfiyet olduğundan bu müessesenin kolay işler bir hale ifrağı ve tam bir murakabe vasıtası şeklinde ıslah ve istimali gayesi ile isabetli bir şekilde sevk olunan (149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156) nci maddeler çok mühim bir ihtiyacın cevabı olarak mütalâa ve aynen kabul edilmişlerdir.

180 nci maddede, yapılan değişiklik mebusların ancak mebusluğun zevalini icabettiren suçlar dolayısıyla takip ve mahkemeye sevk olunabilecekleri, ceraimi adiyeyi işlemeleri halinde haklarındaki takibatın mutlaka devre sonuna bırakılacağı telâkkisinin terk olunduğunu ve Meclis Umumi Heyetine daha geniş bir takdir hakkı tanındığını göstermektedir. Bu ileri bir görüştür. Madde günün telâkkilerine daha uygun mütalâa edilerek aynen kabul olunmuştur.

185, 187 ve 188 nci maddeler Meclis müzakerelerinin nezahet ve selâmeti bakımından çok yerinde tedbirleri muhtevi olduğundan keza aynen kabul edilmişlerdir.

190 nci madde muvakkat çıkarma cezasının sureti infazına dair olup bu cezaya çarptırılan mebusun Meclis müstemilâtına giremeyeceği hususu münakaşaları mucibolmuş ve bu haliyle hükmün tatbikatının güçlükler tevliedeceği düşünülerek bu cezanın (Meclis içtima salonu ve encümen odaları) na girmekten memnui-

yete inhisar ettirilerek tadilen kabulü uygun görülmüştür.

191 neî madde kendisinden evvelki maddeyi itmam eder mahiyette olup aynen kabulünde ittifak edilmiştir.

214 neü madde aynen kabul edilmiştir.

219 neu madde keza aynen kabul edilmiştir.

Encümenimizce yapılan ve mucip sebepleri izah olunan değişikliklerle aldığı yeni şekli gösterir surette hazırlanan tadil teklifi, Umumi Heyete arz edilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Teşkilâtı Esasiye En.

Reisi Y.

Rize

O. Kavrakoğlu

Kâtip

Eskişehir

H. Sezen

Ankara

Muhalifim, muhalefet
şerhim ilişiktir.

F. Börekçi

Bursa

M. Kayalar

Hatay

Muhalifim, şerh
ilişiktir.

A. Aral

Bu Mazbata Muharriri

Denizli

A. H. Sancar

Ankara

Muhalifim, muhalefet
şerhimiz ilişiktir.

F. A. Barutçu

Bingöl

Muhalifim,
şerh ilişiktir.

M. N. Okcuoğlu

Denizli

A. H. Sancar

İçel

H. Frat

Kastamonu

H. Tan

Konya

T. Kozbek

Trabzon

S. Dilek

İmzada bulunamadı

Zonguldak

A. Yurdabayrak

Kırşehir

O. Bölükbaşı

İmzada bulunamadı

Sivas

Muhalifim, muhalefet
şerhi ilişiktir.

T. Feyzioğlu

Uşak

Muhalifim, muhalefet
şerhi ilişiktir.

A. Çalıkoğlu

Bursa

M. Erkuyumcu

19. XII. 1957

Muhalefet şerhi

Encümeninde etraflı surette izah eylediğimiz veçhile İctüzüğün bâzı maddelerinin tadili namı altında yapılan bu teklifin ihtiva ettiği hükümlerin mühim bir kısmı Anayasamızın sistemi ile ve ana prensipleriyle kabili telif değildir. Ayrıca Anayasaya açıkça muhalif olan hükümlerin İctüzükte yer alması hukukan imkânsız olduğu gibi, Anayasanın 103 neü maddesi muvacehesinde külliyyen hükümsüzdür. Teklif edilen yeni hükümlerin bir kısmı da antidemokratiktir. Ve müesses parlamento teamüllerine aykırıdır.

Bu sebeplerle teklif edilen değişikliklerin kabulüne aidolan işbu mazbataya muhalifiz.

Ankara

F. A. Barutçu

Hatay

A. Aral

Ankara

F. Börekçi

Sivas
T. Feyzioğlu

Bingöl

M. N. Okcuoğlu

Uşak

A. Çalıkoğlu

DENİZLİ MEBUSU BAHA AKŞİT VE ON BİR ARKADAŞININ TEKLİFİ

*Dahilî Nizamnamenin bâzı maddelerinin tadili
hakkındaki teklif*

MADDE 1. — Dahilî Nizamnamenin 22, 25, 26, 46, 67, 78, 80, 81, 85, 91, 93, 147, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 180, 185, 187, 188, 190, 191, 214 ve 219 ncu maddeleri aşağıda yazılı olduğu şekilde tadil edilmiştir.

Madde 22. — Her içtimanın başlangıcında, vazifeleri ertesi içtimaa kadar devam etmek ve âzası Umumi Heyetçe izafi reyile intihabolunmak üzere Meclis vazifeleri ile mütenazır (Arzuhal, Divanı Muhasebat, Meclis Hesâplarının Tetkiki, Meclis Kütüphanesi ve Teşkilâtı Esasiye) encümenlerinden başka bütün Hükümet hizmetleri ile mütenazır (Bütçe Encümeni) ile (Devlet Vekâletleri hariç) her Vekâlete mütenazır diğer encümenler kurulur.

Yukardaki encümenlerle karşılanmıyan dairelerle alâkalı lâyiha ve teklifler malî işlerden iseler, Bütçe ve Maliye Encümenlerinde; bundan başka bütün lâyiha ve teklifler, Dahiliye Encümeninde görüşülür.

Encümenlerin kaçır âzadan terekkebudeceğine Riyasetin teklifi üzerine Umumi Heyet karar verir.

Türkiye Büyük Millet Meclisinde (15) Mebusa malik bulunan her siyasi partinin yalnız mebuslarından kurulan ve Büyük Millet Meclisi içinde onun çalışmaları ile alâkalı faaliyette bulunan Meclis Grupları vardır.

Madde 25. — Umumi Heyet lüzum görürse muhtelit veyahut muvakkat encümenler teşkil eder.

Bu kabîl encümenler kendilerine muhavvel işlerin intacına kadar vazifelerine devam ederler.

Muhtelit encümenlere alfabe sırasına göre mukaddem olan encümenin reisi riyaset ve mazbata muharriri mazbata muharrirliği eder.

Madde 26. — Her encümen, kendine gizli reyile ve mutlak ekseriyetle bir reis, bir mazbata muharriri ve bir kâtip intihabeder.

Adliye, Bütçe, Dahiliye ve Teşkilâtı Esasiye encümenlerinde ayrıca bir reisvekili seçilebilir.

TEŞKİLÂTI ESASİYE ENCÜMENİNİN TADİLİ

*Dahilî Nizamnamenin bâzı maddelerinin tadili
hakkındaki teklif*

MADDE 1. — Dahilî Nizamnamenin 22, 25, 26, 46, 67, 80, 81, 85, 91, 93, 147, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 180, 185, 187, 188, 190, 191, 214 ve 219 ncu maddeleri aşağıda yazılı olduğu şekilde tadil edilmiştir :

Madde 22. — Her içtimanın başlangıcında vazifeleri ertesi içtimaa kadar devam etmek ve âzası Umumi Heyetçe izafi reyile intihabolunmak üzere Meclis vazifeleriyle mütenazır (Arzuhal, Divanı Muhasebat, Meclis Hesâplarının Tetkiki, Meclis Kütüphanesi ve Teşkilâtı Esasiye) encümenlerinden başka bütün hükümet hizmetleriyle mütenazır (Bütçe Encümeni) ile Devlet vekâletleri hariç her vekâlete mütenazır diğer encümenler kurulur.

Yukardaki encümenlerle karşılanmıyan dairelerle alâkalı lâyiha ve teklifler malî işlerden iseler Bütçe ve Maliye encümenlerinde; bundan başka bütün lâyiha ve teklifler Dahiliye Encümeninde görüşülür.

Encümenlerin kaçır âzadan terekkebudeceğine Riyasetin teklifi üzerine Umumi Heyet karar verir.

Türkiye Büyük Millet Meclisinde adedi mürettebin % 5 i nispetinde mebusa malik bulunan her siyasi partinin yalnız mebuslarından kurulan ve Büyük Millet Meclisi içinde onun çalışmalarıyla alâkalı faaliyette bulunan Meclis grupları vardır.

Madde 25. — Teklifin 25 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Madde 26. — Teklifin 26 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Teklif

Teş. E. E.

Bir encümende muayyen bir madde için lüzum görülürse hususi bir mazbata muharriri intihabolunur.

Bütçe Encümeni Umumi Bütçe mazbatasının yazılması ve müdafaası ile mükellef bir mazbata muharririnden başka bu encümen bir veya muhtelif dairelerin bütçe mazbatasını yazmak ve müdafa etmekle mükellef hususi mazbata muharrirleri dahi intihabedebilir.

Bütçe Encümeninde bir kalem müdürü ile muavini, bir başkâtip ile muavini ve lüzumu kadar memur bulunur.

Arzuhal Encümeninde lüzumu kadar diğer encümenlerde birer muvazzaf kâtip bulunur.

Kütüphane Encümenine Kütüphane Müdürü kâtiplik eder. Muvazzaf kâtipler birden ziyade encümene kâtiplik edebilirler. Keyfiyetin takdiri Meclis Riyasetine aittir.

Encümenin reisi ve varsa reisvekili encümen de bulunmazsa o toplantı için bir reisvekili seçilebileceği gibi mazbata muharriri de vekâlet edebilir.

Madde 46. — Bir encümende söz kesilir, şahsiyat ile uğraşılır veya intizam ve sükûneti bozacak hareketlerde bulunulursa encümen reisi bu gibi hallerinden dolayı o mebusa ihtarda bulunur. Devamı halinde o mebusu o celseye munhasır olmak üzere encümen kararı ile celseyi terke davet eder ve keyfiyet Meclis Reisliğine bildirilir. Meclis Reisi bu gibi intizamı bozan hareketlerinden dolayı hakkında şikâyet olunan mebusa ihtar cezası verebilir.

Madde 67. — Mebuslar tarafından verilen kanun teklifleri bir veya daha ziyade imzayı ihtiva edebilir.

Kanun teklifleri dahi, yukarıki maddede tarif edildiği vecih üzere yazılmış bir esbabı mucibe mazbatasıyla birlikte Riyasete gönderilir veya verilir.

Şeraiti câmi olmıyan, esbabı mucibelerinde galiz ve müstehçen sözleri ve elfazı tahkiriye ihtiva eden teklifler tashih edilmek üzere Meclis Riyaseti tarafından sahiplerine iade edilir.

Bu gibi teklifleri aidoldukları encümenler dahi sahiplerine tashih ve ikmal ettirmek hakkını haizdirler.

Kanun teklifleri dahi kanun lâyhaları gibi

Madde 46. — Teklifin 46 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Madde 67. — Teklifin 67 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Teklif

Teş. E. E.

Reis tarafından encümenlere re'sen havale edilir.

Bu havalelere vukubulacak itirazlar da diğer madde ahkâmı vecih üzere dermeyan edilmek lâzımdır.

Madde 78. — Ruzname şu sûretle tanzim olunur :

1. — Riyaset Divanının Heyeti Umumiye mâruzatı;

2. — İstizahlar (Cuma günleri sualler);

3. — Tercihan müzakeresi kararlaşan maddeler;

4. — Haklarında müstaceliyet kararı verilen maddeler;

5. — İki defa müzakereye tâbi olan maddeler.

3, 4 ve 5 nei fıkralardaki maddeler encümenlerden Riyasete gelmeleri sırasıyla müzakereye konur.

Şu kadar ki, Meclis bu bapta ayrıca bir karar da ittihaz edebilir.

Ruzname, bir gün evvel Başvekâlete ve bütün vekâletlere tebliğ olunur.

Madde 80. — Hilâfına Meclisin kararı olmadıkça, yahut re'sen veya Hükümet canibinden yine Riyaset vasıtasıyla davet vukubulmadıkça Heyeti Umumiye, tatile müsadif olmadığı halde Pazartesi, Çarşamba ve Cuma günleri inikadeder.

Madde 81. — Reis, saatinde Meclisi açar ve müzakerelerin sonunda kapar.

Mürettebolan âzanın yarısından bir ziyadesi hazır bulunmadıkça müzakereye başlanamaz.

Nısap hususunda Riyaset Divanınca tereddüt hâsıl olur, yahut âzadan beşi şifahen veya tahriren nısap bulunmadığını beyan ederlerse yoklama yapılır.

Müzakereye başlama nıسابı yoksa Reis müzakereye başlanamayacağını söyliyerek veya bilâhara nısap hâsıl olacağı muhtemel ise inikadı yarım saat sonraya talik ederek Meclisi kapar.

Meclis o gün açılmadığı takdirde, ertesi inikat için muayyen olan günde yine o ruzname ile toplanır.

Madde 85. — Söz, talep ve kayıt sırasına göre verilir.

Madde 78. — Tayyedilmiştir.

Madde 80. — Teklifin 80 nei maddesi aynen kabul edilmiştir.

Madde 81. — Teklifin 81 nei maddesi aynen kabul edilmiştir.

Madde 85. — Teklifin 85 nei maddesi aynen kabul edilmiştir.

Teklif

Heyet isterse, müzakere olunan meselelerin lehinde, aleyhinde ve hakkında münavebe ile söz söylemek takarrür eder.

Reis söz alanların isimlerini sırası ile Heyete bildirir.

Encümen namına söz istendiğinde encümen reisi ve mazbata muharrirleri sıraya bağlı değildir.

Grup namına yapılan konuşmalar da sıraya bağlı değildir. Ancak, bu hak grup reisi veya sözcüsü tarafından bir defaya mahsus olmak üzere istimal edilir.

Son söz mebuslarındır.

Madde 91. — Heyeti Umumiyyede söz kesmek, şahsiyatla uğraşmak veya intizamı bozacak hareketlerde bulunmak yasaktır.

Madde 93. — Bir mebus Heyeti Umumiyyede galiz, müstehecn sözler ve elfazı tahkiriye istimal edemez, ederse Reis derhal o mebusu lisan nezahetine davet eder ve Umumi Heyet kararıyla bu sözleri zabıttan çıkartır. Devamı halinde Reis mebusun sözünü keser.

Madde 147. — Mecliste iki zabıt tutulur :

1. Harfiyen zabıt :

Bu zabıt, zabıt ceridesiyle ve icabında Resmi Gazete ile ilân olunur.

Bu zaptın, itiraz vukuunda, muterizin ilk celsede söz alması veya Riyasete göndereceği bir varakamın gelecek zabıt ceridesinin sonuna aynen derci suretiyle tashihi lâzımdır.

2. Zabıt hulâsası :

Bu hulâsa, gelecek İnikat günü zabıt ceridesine derç ve levhaya talik olunur.

Bu zabıt hulâsasına itiraz vâkı olursa harfiyen zapta müracaatle tashih ve o suretle bir daha neşir ve talik olunur.

Zabıt hulâsasını Reis ve inikatta bulunmuş olan iki kâtip imzalar.

Bu maddedeki ilân mecburiyeti mücerret mahiyeti itibariyle suç teşkil eden sözlerle, adli mercilerce neşri menolunan hususatin sair neşir vasıtalarıyla yayınlanmasına mesağı tazammun etmez.

Madde 149. — Her mebus Başvekile veya hut Vekillerden birine şifahi veya tahriri sual sorabilir.

Teş. E. E.

Madde 91. — Teklifin 91 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Madde 93. — Teklifin 93 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Madde 147. — Teklifin 147 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Madde 149. — Teklifin 149 neu maddesi aynen kabul edilmiştir.

Teklif

Teş. E. E.

Madde 150. — Sual sarîh ve muayyen bir husus hakkında sadece malûmat istemekten ibarettir.

Sual takriri esbabı mucibe mütalâa veya üçüncü şahıslar hakkında isim tasrihi suretiyle hiçbir isnadı ihtiva edemez.

Madde 151. — Cevabı gerek tahrîren, gerek şifahen istenilsin sual mutlaka tahrîren vukubulur ve birden fazla mebus tarafından imza edilemez.

Sual takrirleri Riyasete verilir.

150 nci maddedeki şartlara uygun olmıyan sual takrirleri Riyasetçe tashih edilmek üzere sahiplerine iade olunur.

Reis, usulüne uygun olarak yazılmış bulunan sual takrirlerini tevdiini mütaakıp zabıt ceridesine geçirir ve bir tezkere ile aidolduğu vekile tebliğ eder.

Madde 152. — Suale tahrîrî cevap istenmişse gelecek cevap sualle birlikte aynen zabıt ceridesinin sonuna dercedilir.

Tahrîrî cevap bir ay içinde verilmek iktiza eder.

Suale şifahi cevap istenmişse vekil sırası geldiğinde Meclis kürsüsünden cevap verir.

Vekil sorulan suallere umumi menfaat mülâhazasına mebni cevap vermekten imtina edebileceği gibi isterse gizli celsede de cevap verebilir.

Muktazi malûmatın elde edilmesi zamana mütavakkıf ise vekil muayyen bir mehil talebeder. Riyasetin bir aydan fazla mehil verebilmesi Umumi Heyetin kararına bağlıdır.

Vekil suale gününden evvel cevap vermek hakkını haizdir.

5 ve 6 ncı fıkralardaki ahvalde; sual tahrîrî ise tahrîren, şifahi ise kürsüden keyfiyet beyan olunur.

Madde 153. — Reis şifahi suali aynen okutabileceği gibi ruznamedeki yerine işaretle de iktifa edebilir.

Hilâfına karar verilmedikçe şifahi sualler Cuma günü âzami bir saat müzakere olunur. Aynı celsede bir mebusun ikiden fazla suali konuşulamaz.

Madde 154. — Vekilin cevabını mütaakıp yalnız suali soran mebus, sualin metnine bağlı

Madde 150. — Teklifin 150 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Madde 151. — Teklifin 151 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Madde 152. — Teklifin 152 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Madde 153. — Teklifin 153 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Madde 154. — Teklifin 154 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Teklif

Teş. E. E.

kalmak şartıyla mütalâa beyan etmek hakkını haizdir.

Cevap ve mütalâa beşer dakikadan fazla süremez.

Madde 155. — Suali soran mebus, cevap gününde hazır bulunmazsa şifahi cevap hakkını kaybeder ve سوال tahriri cevap talebiyle verilmiş sayılır.

Suale muhatabolan vekil gününde hazır bulunmazsa cevap haftaya talik olunur.

Ertesi hafta vekil yine suale cevap vermez ve şifahi veya tahriri olarak mehil talebinde de bulunmazsa سوال sahibi سوالini istizaha çevireceğini beyan edebilir. Bu talep bir hafta sonra müzakeresiz reye konur. Ancak reye müracaatten evvel vekil suali cevaplandırmak hakkını haizdir.

Madde 156. — Yukarıki maddelere tevfi kan sorulan sualler bütçe müzakerelerinin umumi Heyette cereyanı sırasında ayrıca cevaplandırılmaz.

Şu kadar ki, bütçe heyeti umumiyesinin müzakeresi sırasında yahut bir vekâletin bütçesi müzakere olunurken bir mebus sualler hakkındaki usule tâbi olmaksızın ona dair istediği sualleri vekilden sorabilir ve lüzum gördüğü izahatı talebedebilir.

Madde 180. — İhzarî Encümen, yapacağı tetkikat neticesinde mebusa isnadolunan cürmün takibi lüzumuna kanaat getirirse teşrii masuniyetin kaldırılmasına, aksi halde takibat ve muhakemenin devre sonuna talikine dair bir mazbata tanzim ve Muhtelit Encümene takdim eder.

Muhtelit Encümen bu bapta ikinci bir karar ittihâz eyler.

O mebus isterse İhzarî Encümende, Muhtelit Encümende ve Heyeti Umumiyyede kendini müdafaa eder veyahut bir arkadaşına ettirir.

Heyeti Umumiye bu hususta kararını verir.

Madde 185. — İhtar cezasını takdir ve infaz etme hakkı Riyasetindir.

Bir mebus kürsüde iken ihtar uğradıktan sonra mutavaat gösterip kendini tebriye etmek isterse ona ruhsat verilir.

Bunun dışında ihtar uğrıyan mebus inikadın veyahut celsenin sonunda söz alabilir.

Madde 155. — Teklifin 155 nei maddesi aynen kabul edilmiştir.

Madde 156. — Teklifin 156 nei maddesi aynen kabul edilmiştir.

Madde 180. — Teklifin 180 nei maddesi aynen kabul edilmiştir.

Madde 185. — Teklifin 185 nei maddesi aynen kabul edilmiştir.

Teklif

Teş. E. E.

Bununla beraber bu ruhsatın, inikadın veya hut celsenin sonundan evvel verilmesini Reis takdir edebilir.

Reis, mebusun izahatını kâfi görmezse ihtarı ipka eder.

Divan kâtipleri ihtarı kaydederler.

Bir mebus aynı inikatta iki defa ihtar cezasına uğrarsa keyfiyet zabıt hulâsasına derecolunur.

Madde 187. — Takbih cezasını müstelzim olan hareketler şunlardır :

1. Aynı inikatta iki kere ihtar cezası görüldüğü halde ihtarı müstelzim hareketlerden vazgeçmemek;

2. Bir ay içinde üç kere ihtar cezasına uğramak;

3. Mecliste bir gürültüye sebebiyet vermek veya hut Meclisin çalışmalarına iştirakten imtina için birleşmeye Heyeti Umumiye de açıkça ön ayak olmak;

4. Meclis âzasından bir veya hut birkaçını tahkir etmek veya sövmek veya hut tehdidetmek.

Takbih cezası alan mebusun bir aylık tahsisatının beşte biri kesilir.

Madde 188. — Meclisten muvakkaten çıkarılma cezasını müstelzim hareketler şunlardır :

1. Takbih cezasına uğradığı halde bunu müstelzim hareketlerden vazgeçmemek;

2. Aynı inikatta iki kere takbih cezasına uğramak Büyük Millet Meclisini, Reisi cumhuri, Meclis Reisini veya Reisi vekillerini, Hükümeti, Hükümet âzasından bir veya birkaçını tahkir veya tehdidetmek;

3. Heyeti Umumiye müzakerelerinde halkı cebri muamelelere, dahili kıyam ve isyanlara veya hut Teşkilâtı Esasiye Kanunu ahkâmına tecavüze teşvik etmek;

4. Meclis binaları ve müstemilâtı dâhilinde memnu bir fiili irtikâbetmek.

Bu inzibati cezaların tatbiki, mesuliyeti mu-cip fiillerden dolayı takibat ierasına mâni değildir.

Madde 190. — Meclisten muvakkaten çıkarılma cezasına uğrıyan mebus hemen Meclis binasından dışarı çıkmaya mecbur ve Umumi Heyetçe üç inikattan on iki inikada kadar ol-

Madde 187. — Teklifin 187 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Madde 188. — Teklifin 188 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Madde 190. — Meclisten muvakkaten çıkarılma cezasına uğrıyan mebus hemen Meclis binasından dışarı çıkmaya mecbur olup Umumi Heyetçe üç inikattan on iki inikada kadar ol-

Teklif

mak üzere verilecek ceza müddeti içinde Meclis bina ve müştemilâtına girmekten memnudur.

Bu cezaya uğrıyan mebus dışarı çıkmaktan imtina ederse İnikat muvakkaten kapanır ve Reis o mebusu Meclis binasından çıkartmakla beraber verilmiş olan ceza iki misli olarak tatbik edilir.

Madde 191. — Yukardaki maddenin birinci fıkrasındaki halde mebusun bir aylık tahsisatının yarısı, ikinci fıkrasındaki halde ise tamamı kesilir.

Madde 214. — Meclise silâhla girilemez. Giren her kim olursa olsun Meclis binasından dışarı çıkarılır.

Meclise silâhla giren mebuslar hakkında (30) İnikat müddetince Meclisten muvakkaten çıkarılma cezası verilir ve bir aylık tahsisatı kesilir.

Bu kararlar Riyaset Divanıne alınır.

Madde 219. — Meclisin Heyeti Umumiyesiyle ispatı vücut etmiyeceği merasimlerde Riyaset Divanı Meclis namına hazır bulunur.

Meclis namına bir heyet izamı takdirinde âzânın adedi Meclis tarafından tâyin ve heyet kur'a ile tesbit olunur.

Reisvekilllerinden, Kâtiplerden ve İdare Âmirlerinden birer zat behemehal bu heyete dâhil olur.

Meclis namına, memleket haricine bir heyet izamı halinde, istenilen miktarın üç misli namzet Riyaset Divanıne tesbit edilerek Umumi Heyetin intihabına arz olunur.

MADDE 2. — Bu Nizamname kabulü tarihinden itibaren mer'îdir.

MADDE 3. — Bu Nizamname Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından iera olunur.

Teş. E. E.

mak üzere verilecek ceza müddeti içinde Meclis İçtima Salonuna ve Encümen odalarına girmekten memnudur.

Bu cezaya uğrıyan mebus dışarı çıkmaktan imtina ederse İnikat muvakkaten kapanır ve Reis o mebusu Meclis binasından çıkartmakla beraber verilmiş olan ceza iki misli olarak tatbik edilir.

Madde 191. — Teklifin 191 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Madde 214. — Teklifin 214 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Madde 219. — Teklifin 219 neu maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Teklifin 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Teklifin 3 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.